

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра психології

КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **«Вплив стилю виховання в сім'ї на процес соціалізації
старшокласників»**

Виконала здобувачка вищої освіти
групи пс20

спеціальності 053 Психологія

ОП Психологія. Клінічна психологія

Домашенко Анжеліка Юріївна

Керівник: канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри психології

Остополець Ірина Юріївна

Рецензент: канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри загальної та

диференціальної психології

ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет

ім. К.Д. Ушинського»

Ульянова Тетяна Юріївна

Запоріжжя – 2024

АНОТАЦІЯ

Домашенко Анжеліка Юріївна

«Вплив стилю виховання в сім'ї на процес соціалізації старшокласників»

Сім'я є першим соціальним осередком, в який потрапляє дитина після появи на світ; вона визначає те, яким чином відбуватиметься розвиток, як буде проходити соціалізація та адаптація, процес виховання, дорослішання, навчання тощо. Стилі сімейного виховання відіграють провідну роль в емоційному розвитку дитини. При цьому забарвленість емоційних контактів дитини з батьками закладає особливі моделі поведінки і дає поштовх у розвитку мотивації, зокрема навчальної.

Вплив сім'ї на самооцінку підлітка є одним із важливих питань в психології цього віку, адже цей період є перехідним від дитинства до дорослості, коли відбувається перегляд цінностей, вибір стратегії поведінки із батьками, вчителями, дорослими та однолітками. Моделі поведінки батьків, сімейна атмосфера та стилі батьківського виховання в багато чому визначають соціалізацію.

В кваліфікаційній роботі підіймалось і розкривалось питання впливу сімейного виховання в процесі соціалізації дитини, залежності формування її особистості від батьківського стилю виховання і особливостей сімейних стосунків.

Робота присвячена теоретичному вивченню та експериментальному дослідженню взаємозв'язків стилів виховання у батьківській сім'ї з соціалізацією старшокласників.

Наукова новизна роботи полягає у розкритті взаємовпливу сімейного виховання із соціалізацією старшокласників, дослідження стилів батьківського виховання впливає на соціалізацію.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані батьками та вчителями для глибшого розуміння поглядів старшокласників на стилі сімейного виховання та соціалізацію. Розроблені практичні рекомендації можуть бути використані батьками для поліпшення розглянутих аспектів.

Ключові слова: СОЦІАЛІЗАЦІЯ, СТИЛЬ ВИХОВАННЯ, ПІДЛІТКИ

SUMMARY

Domashenko Anzhelika Yuriivna

“The influence of family upbringing style on the process of socialization of high school students”

The family is the first social center which a child enters after birth; it determines how development, socialization, adaptation, the process of upbringing, growing up, learning, etc. will take place. Family upbringing styles play a leading role in a child's emotional development. At the same time, the coloring of the child's emotional contacts with his parents lays down special patterns of behavior and gives impetus to the development of motivation, in particular educational one.

The influence of the family on the self-esteem of a teenager is one of the important questions in the psychology of this age, because this period is a transition from childhood to adulthood, when there is a review of values, a choice of behavior strategy with parents, teachers, adults and peers. Models of parents' behavior, family atmosphere and parenting styles largely determine socialization.

In the works of foreign researchers A. Adler, E. Erikson, K. Horney and others the question of the influence of family upbringing in the process of socialization of the child, the dependence of the formation of his personality on the parental style of upbringing and the peculiarities of family relations was raised and revealed.

The purpose of the study is the theoretical study and experimental study of the relationship between parenting styles in the family and the socialization of high school students.

The hypothesis of the study is the assumption that there is a direct relationship between the style of family upbringing and the socialization of high school students, the style of parental upbringing affects the level of socialization of high school students.

The scientific novelty of the work consists in revealing the interaction of family upbringing with the socialization of high school students, the study of parenting styles affects socialization.

Practical significance of the research. The obtained results can be used by parents and teachers for a deeper understanding of the views of high school students on family upbringing styles and socialization. Developed practical recommendations can be used by parents to improve the considered aspects.

Keywords: SOCIALIZATION, UPBRINGING STYLE, TEENAGERS

РЕФЕРАТ

до кваліфікаційної роботи

здобувачки вищої освіти спеціальності 053 Психологія

Домашенко Анжеліки Юріївни

на тему: «**Вплив стилю виховання в сім'ї на процес соціалізації
старшокласників**»

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент
Остополець І.Ю.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, що нараховує 46 найменувань українською та англійською мовами. Робота викладена на 54 сторінках основного тексту і містить 3 таблиці та додатки.

Актуальність дослідження. Сім'я є першим соціальним осередком, в який потрапляє дитина після появи на світ; вона визначає те, яким чином відбуватиметься розвиток, як буде проходити соціалізація та адаптація, процес виховання, дорослішання, навчання тощо. Стилі сімейного виховання відіграють провідну роль в емоційному розвитку дитини. При цьому забарвленість емоційних контактів дитини з батьками закладає особливі моделі поведінки і дає поштовх у розвитку мотивації, зокрема навчальної.

Вплив сім'ї на самооцінку підлітка є одним із важливих питань в психології цього віку, адже цей період є перехідним від дитинства до дорослості, коли відбувається перегляд цінностей, вибір стратегії поведінки із батьками, вчителями, дорослими та однолітками. Моделі поведінки батьків, сімейна атмосфера та стилі батьківського виховання в багато чому визначають соціалізацію.

В роботах зарубіжних дослідників А. Адлер, Е. Еріксон, К. Хорні та ін. підіймалось і розкривалось питання впливу сімейного виховання в процесі соціалізації дитини, залежності формування її особистості від батьківського стилю виховання і особливостей сімейних стосунків.

Об'єктом дослідження є розвиток підлітка, його соціалізація.

Предмет дослідження – вплив стилю сімейного виховання на розвиток особистості дитини підліткового віку, зокрема його соціалізацію.

Мета дослідження полягає у теоретичному вивченні і експериментальному дослідженні взаємозв'язку стилів виховання у батьківській сім'ї з соціалізацією старшокласників.

Гіпотезу дослідження складо припущення про те, що існує прямий зв'язок між стилем сімейного виховання та соціалізацією старшокласників, стиль батьківського виховання впливає на рівень соціалізації старшокласників.

Для досягнення поставленої мети ставилися наступні **завдання** дослідження:

-вивчити теоретичні аспекти впливу виховання у батьківській сім'ї на соціалізацію старшокласників;

-виконати емпіричне дослідження вивчення взаємозв'язку стилів виховання у батьківській сім'ї й соціалізації старшокласників;

-зробити висновки і наукові узагальнення.

Для вирішення поставлених завдань були обрані такі **методи**: теоретичні: аналіз, порівняння та узагальнення психологічної літератури з проблеми дослідження; емпіричні: психодіагностичний; методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.

Наукова новизна роботи полягає у розкритті взаємовпливу сімейного виховання із соціалізацією старшокласників, дослідження стилів батьківського виховання впливає на соціалізацію.

Практичне значення дослідження. Отримані результати можуть бути використані батьками та вчителями для глибшого розуміння поглядів старшокласників на стилі сімейного виховання та соціалізацію. Розроблені практичні рекомендації можуть бути використанні батьками для поліпшення розглянутих аспектів.

У **першому розділі** детально розглянуто теоретико-методологічні засади вивчення означеної проблеми. В ньому визначено поняття стилю виховання та підходи до її вивчення в контексті особистісного розвитку, описано показники нормативного розвитку дитини в процесі виховання, розкрито теоретико-методологічні особливості соціалізації старшокласників.

Другий розділ приділено емпіричній частині дослідження. Описано вибірку, експериментальну базу, інструментарій та процедуру дослідження, приділено увагу методикам та доцільності їх застосування. Продемонстровано та проаналізовано отримані результати діагностики за кожною методикою, представлено кількісний та якісний аналіз фактичних даних. Емпірично встановлено наступне:

1) У більшості батьків і матерів даної вибірки умовно домінуючим є тип батьківського відношення «кооперація». Тобто більшість обстежених батьків прагне до того, щоб бути на рівних з дитиною, високо оцінювати здібності дитини, заохочувати самостійність і ініціативу.

2) Такий тип батьківського відношення як «прийняття», і у батьків і у матерів зустрічається приблизно з однаковою частотою.

3) Симбіотичний тип зустрічається у батьків і матерів однаково. Тобто батьки не встановлюють психологічну дистанцію між собою і дитиною, намагаються завжди бути ближче до неї. Наслідком таких батьківських відносин є те, що дитина характеризує себе безліч позитивних якостей.

Таким чином, сприятливою умовою розвитку позитивної соціалізації можна вважати емоційну залученість батьків у життя дитини, щоб забезпечити належну, однак, розвитку його самостійності.

Завдання дослідження виконано, а мету досягнуто.

Проведення дослідження не вичерпує всіх аспектів розглянутої проблеми. Перспективним є розробка соціально-психологічного тренінгу для батьків і дітей-підлітків з гармонізації їх стосунків, його апробація і впровадження.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ.....	5
1.1 Концепція стилю виховання та підходи до її вивчення в контексті особистісного розвитку.....	5
1.2 Показники нормативного розвитку дитини в процесі виховання.....	15
1.3 Теоретико-методологічні особливості соціалізації старшокласників.....	23
Висновки до розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ.....	31
2.1. Обґрунтування діагностичного інструментарію, опис етапів дослідження та вибірки досліджуваних.....	31
2.2 Особливості набуття дитиною соціалізації в процесі виховання.....	42
2.3 Особливості самоусвідомлення дітей при зміні соціальної ситуації розвитку.....	46
Висновки до розділу.....	47
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	55

Ім'я користувача:
Анастасія Сухомлінова

ID перевірки:
1016232610

Дата перевірки:
10.04.2024 22:20:06 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
10.04.2024 22:22:21 EEST

ID користувача:
100012861

Назва документа: Домашенко

Кількість сторінок: 50 Кількість слів: 11147 Кількість символів: 83812 Розмір файлу: 134.68 KB ID файлу: 1016012949

22.5% Схожість

Найбільша схожість: 1.22% з Інтернет-джерелом (<http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/20197/Mykha...>)

8.85% Джерела з Інтернету

703

Сторінка 52

0.10% Джерела з Бібліотеки

28

Сторінка 55

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

31